q̄ ad eius honorē ſuſtinui vos
aūt nunq̄ȝ hoꝝ minimū tuliſtis·
Sȝ hec rōcinacō adultos tm̄ re
ſpicit· q̄ vim ſibi fecerīt· vn̄ alij
dicē p̄nt Qd̄ in regno dei vrām
q̄rim⁹ eq̄litatē dono ⁊ grē xp̄i
aſſcribim⁹ cuius ſāguis bonis
cunctis ꝓponderat· hec Anſel.
g ¶ Qr̄tum intr̄ſecū gaudiū pri
cipale ɔſiſtit in oīm̄ p̄teritoꝝ
ɔ̄tiſſiā ɔtēplacōe· nā tūc diſtin
ctiſſiē videbūt tā ī ꝓprijs opibȝ
q̄ȝ in alienis· quo diligentibus
deū ſm̄ apl̄m· Oia cooperantur
in bonū celū· t̄ra· mūd⁹ infern⁹
boni. ⁊ mali· pſpera· ⁊ aduerſa·
demō· ⁊ bon⁹ āgelus Tūc vidē
poterūt iudicia dei q̄ ſūt ħ abiſ
ſus multa. vbi p̄s inīabitur· ɔ·
zelaui ſup iniquos pacē pcc̄oꝝ
vidēs· nō ē reſpectus morti eoꝝ
⁊c̄· Et ſeq̄tur donec intrē in ſan
ctuariū dei ⁊ intelligā in nouiſ
ſimis eoꝝ id ē poſt hāc vitā· ⁊
Jere· xij· Quare via impioꝝ ꝓ
ſperātur· bn̄ eſt oibȝ q̄ operantur
iniq̄tatē ⁊c̄· Sȝ p̄cedit Juſt⁹ q̄
dē es dn̄e· ſi diſputē tecū ⁊c̄· ħ
erūt tot gaudia· q̄t de cognitiſ
ut ī p̄cedēti membro dictū ē no
tabilia. beati ɔ̄ſiderāt dona eis
ħ in via collocata· ħ etiā maxi
ma gaudia hn̄t q̄ȝ euaſerīt oēs
vermes ɔſcīe quos hn̄t dānati
h inferno· ¶ Quintū intrīſecū
gaudiū ɔſiſtit in oīm operacōnū
ad dei volūtatem ɔformacōne·

Sic eñ dānati ꝑpetue peccāt
Ita iſti perpetue deum honorāt
Et ſicut damnati pro quolibet
ſuo malo actu eſſentialem penā
habent id eſt inſepabilem deor
dinacōnem· ſcd̄m illud Aug⁹·
libro confeſ· Juſſiſti dn̄e ⁊ ita fa
ctum eſt· ut pena ſit ſibi omnis
animus inordinatus· Ita ſalua
ti ī q̄libȝ ſuo actu quoddā inſe
pabile ⁊ cōtinuum. premiū ha
bent ⁊ complacentiam de bonis
actibus quos deum in eis videt
opari ⁊c̄·

¶ Capitulū duodecimum

Gaudia ſupiora aīe btē
in patria nūc vltīo ſūt a
declarāda· q̄ ɔ̄ſiſtūt in
dotibȝ aīe tribȝ. vbi Primo nōn
dū quid ſit dos de hoc dictū eſt
ſupra. vij· ca· Secūdo nōt tho·
ī· iiij· di· xlix· ꝓprie inquit dotes
aīe ſūt immediata p̄ncipia illi⁹
opacōnis in qua beatitudo con
ſiſtit per quam anima xp̄o con
iungitur· Et ſūt tres dotes tan
q̄ȝ tria ſuprema dona animam
ſumme ordinantia ⁊ diſponen
tia ad beatitudinem Prima eſt
viſio id eſt habitus lūis gloie
ſeu ſapie· Secūda eſt dilectio
id ē ɔſummata ⁊ pfecta caritaſ
patrie Tertia eſt ɔprehēſio id
eſt tencō dei infiniti boni· qui ſe
tradit ſua vnione ipſius anime
eſſentie itellectui, volūtati ⁊ me
morie· Et hoc donū tercium eſt

deꝰ ipē q̄ maiꝰ intelligi neq̄t
Ex hiiſ t'bꝫ ſupmiſ dotis pma
nētibꝫ aīa elicit tres perfectiſſi
mas opacōes· Ex p̄mo viſio
nē dei clarā· Ex ſcḋo dilcōnē
dei ſumā· Et ex tercō certitudi
nē de nō amiſſibilitate ſupmā
q̄ tria ſeq̄tur inexplicabil' aīe
delcātio· fruicō· ⁊ letificacō· vn̄
ſicā ad dulciter ⁊ delcābilit' vi
dēdū aliquid· puta roſā· tria
pn̄cipaliter req̄runt' · Primo
ut oculꝰ ſit trāſparēs ⁊ mūdꝰ
p humidū glaciale Secūdo ut
lumē corpale adueiat oculo ⁊
medio· qḋ facit mediū trāſpa
rēs ī actu· ut poſſit mouei a co
lore· Et tercō ſilitudo q̄dā deci
ſa a roſa q̄ ſimilitudo roſā in
oculo repn̄tet· qꝛ roſa nō eſt
in oculo ſꝫ eiꝰ ſimilitudo in ſpē
coloris· Sic etiā ad videndū
deū btifice· Primo req̄ritur ali
qḋ lumē in ipō oculo aīe qḋ ē
intellectꝰ ita ut fiat potens ad
deū intelligēdū nō p qḋ ſꝫ ſub
qͦ potēcior fiat Sic potēcia p
habitū fit forcior ſcḋm illud
math· v· Btī mūdo corde· Se
cūdo habitus caritatis pfectus
affectū mulcēs· ut delcābiliſſi
me videatur· Tercio deꝰ ipſe
loco ſilitudis ī corpalibꝫ ſic ſe
vniet memorie ut ſit pn̄cipiū
q̄ deū vidēdi ⁊ nō vnit ſe p ſi
b militudīeꝫ· Sꝫ q̄ritur cur
ſint tres dotes aīe· Re· ſm tho

⁊ alios triplici de cā· Primo ut
ſic ſacietur tota ymago aīe q̄
cōſiſtit in intellcū· volūtate· et
memoria: velut in aīe tribꝰ ſu
premis potēcijs· Nā ſapīa ſeu
lumen glorie pficit ſūme intel
lcm̄ Caitas ɔſūmata affcm̄· ⁊
cōprehēſio dei approp̄ate mcō
riā Secūdo ut ſūme remunerē
tur tres nobiliſſime virtutes
vie· fides· caitas ⁊ ſpes· nā fide'
meret' lumē gloie· ſpes itencō
nē· ⁊ caitas ſūmā dilcōꝫ· Fides
tamē ⁊ ſpes nō maēbūt eēn̄lit'
ī pria· ſꝫ fidei ſuccedit lumen
gloie ⁊ ſpei tencō Caitaſ vero
maēbit· ſꝫ pficiet' ibi· ſm illud
apli· i· cor· xiij· nūc manēt fidꝭ
ſpes ⁊ caitas maior aūt hoꝝ ē
caitas· Tercō ut tribꝫ pſonis
ḋinis optīe ɔformemi· nā p lu
mē gloie ſeu hitū ſapīe ɔfōrbi
mur filio q̄ ē ſapīa p caitatē ſpi
tuiſācto q̄ ē caitas· Et p tencō
nē p quā oīa poſſumꝰ pris po
tēcie· ¶ Eſt itaqꝫ p̄ma dos aīe c
lumē glorie· qḋ q̄dā dicūt eē
ipāꝫ ḡciā ɔſumatā Alij hitum
ſapīe· Certū tn̄ ē qꝛ ē q̄dā ha
bitꝰ ⁊ decor aīe ut det'minauit
ecc̄ia extr̄ de hereticis in clemē·
ad nrm̄ vbi dicitur ſic qꝛ aīa
racōnalis pōt eſſe beata p natu
ram qꝛ qꝫ nō indigeamꝰ lūine
glorie eleuante ad deū viden
dū ⁊ beate fruendū error Cu
ius racōnē aſſignat ſcūs tho·

p̃ma pte·q·xij·d·q̄ omē qđ ele
uatur ad aliq̄d qđ excedit ſuaſ
naturam·oportꝫ q̄ diſponatur
aliq̄ diſpoiōe ad talē formam
Cū igr̄ v́tus naturaľ intellectuſ
creati nō ſufficiat ad dei eēntiā
videndū ſm illđ Ro·vi·Grā dei
vita etn̄a:oportet q̄ ex diuīa g̃
tia ſupaccreſcat ei v́tus itellige
di·Et hoc augmētū virtutis in
tellectiue vocamus lumē gloie·
Et ē illđ de quo dr̄ Apoc·xxi·q̄
claitas dei illuminabit eā ſcꝫ ſo
cietatē btōꝝ deū videnciū·Et in
pſal·In lumīe tuo videbim⁹ lu
mē·Et ſm hoc lumen efficimur
deiformes id ē deo ſilēs ſm illđ
·i·Joh·iij·Cū apparueit ſimiles
ei erim⁹ hui⁹ etiā lumīs ⁊ dom
mag̃tudo facit q̄ q̄s in pr̄ia plu
ra in deo vidꝫ q̄ alius·⁊ q̄ pluſ
diligit ⁊ gaudꝫ·vn̄ vbi ſup̄ di·
tho·videciū deum vnus alio pfe
ctiūs vidꝫ Et hoc eīt p hoc q̄ in
tellectus vnius hēbit maiorem
v́tutē videndi deū Facultas au
tē vidēdi deū non opetit intelle
ctui p naturā·ſed p lumē gloie
qđ intellectū ī quādā deiformi
tatē ꝯſtituit·vn̄ intellect⁹ pl⁹
pticipās de lumīe glē pfectius
deū videbit pl⁹ aūt pticipat de
lumine glorie q̄ pl⁹ habꝫ de ca
ritate quā h̄ meruit·⁊ ad patri
am attulit·Quia vbi ē maior
caritas:eſt maius deſiderium
Et deſiderium quodāmō facit

deſiderātem aptū ⁊ patulū ad
ſuſcepcōnem deſiderati·vn̄ qui
plus habebit de caitate pfecti⁹
eū videbit ⁊ beacior eīt· q Sꝫ d
q̄reres Videbit ne minim⁹ bea
tus oēs ſpecies ⁊ gn̄arez et rō
nes eaꝝ Re·ibiđ q̄ ſic·Quia na
turale deſideriū racōnalis crea
ture eſt ad ſciendū oīa que pti
nent ad pfectionem intellectus
creati Et hec ſunt ſpēs ⁊ gn̄a re
rū ⁊ racōes eaꝝ.q̄ videbit ī deo
q̄libꝫ vidēs eēntiam diuā·Cog
noſcē aūt aliq̄ ſingularia et co
gitatus ⁊ facta eoꝝ nō ē de per
fectiōe intellect⁹ creati·nec ad
hoc naturale deſideriū tendit·
tamē ut ſup̄ habitū eſt in auto
ritate Anſel·talia etiā ꝯgnoſce
mus·vnde videbit vnuſquiſqꝫ
cogitacōnes alterius ꝓut ipſe
vult·dicente grego·vniuſcuiuſ
qꝫ mētem ab alteri⁹ oculis cor
pulētia nequāq̄ abſcōndet.da
to etiā ut dicit Tho·q̄ tūc ſol⁹
deus videretur·q̄ eſt fons ⁊ pn̄
cipiū tocius eſſe et veritatis ita
repleret deſiderium naturale ſci
endi q̄ nihil aliud quereretur
⁊ beatus eſſet·vnde dicit beat⁹
Aug⁹·v·cōfeſ·Infelix homo q̄
ſcit oīa iſta ſcꝫ creaturas·te au
tem neſcit·Beatus aūt qui te
ſcit·etiam ſi iſta neſciat·Qui ve
ro te ⁊ iſta nouit·non propt̄
iſta beatior ē ſꝫ ꝓpt̄ te ſolum bea
tus hec ille· Sed quereres e

videbit ne vnꝰ in eēntia dīna
plura q̄ꝫ aliꝰ de hijs q̄ deꝰ face
re poteſt. ſꝫ. ibidē hoꝝ q̄ deus
facit vel facere pōt tāto aliq̄s
intellectꝰ pluā cognoſcit. q̄ꝫ to
pfectiꝰ deū videt In pria ergo
videbimꝰ deū i ſe ⁊ deū i nob
⁊ nos in dō. ⁊ deū in creaturis
⁊ creaturas i dō. Cognoſcere
aūt deū in ſua eēntia eſt viſio
meridiana Cognoſcē vero cre
aturas in verbo id ē in dīna eſ
ſencia ē viſio matutīa. Sꝫ cog
noſcere creatuās in ſe hoc ē in
ꝓprio genere eſt cognicō veſp
tina In via aūt quītuplex me
diū ē int̄ nos ⁊ dū. Primū pcā
pſa. lix. pcā vr̄a diuiſert inter
vos ⁊ deū hec impediūt ne deus
videatur ⁊ cognoſcat̄ delcābi
lit̄. ⁊ ē mediū ipioꝝ. Scdm
mediū ſūt creature. Ro. i. Inuī
ſibilia dei a creatura mūdi p ea
q̄ facta ſūt intellecta cōſpiciun
tur. ſempiternaq̄ꝫ virtꝰ eius ac
dīnitatis ⁊ eſt mediū phoꝝ.
Terciū figuē. illō mediū fuit
pāarchaꝝ et ꝓphetarū. vn̄. i.
Cor. x. Oia i figuā cōtīgebāt
illis. Scdm ſcripture. de q̄ pſ.
Declaracō ſmonū tuoꝝ illuī
nat. ⁊ intellectū dat puul̄. Et
hoc ē mediū theologoꝝ. Qn̄
tū ē fidei. vn̄ Apoc̄. ij. Eſto fidel̄
vſq̄ꝫ ad morte ⁊ dabo tibi coro
nā vite. Et illō ē mediū oīm fi
delīu i ſpeculo ⁊ in enigmate.

Sꝫ in pria ſine oī medio ſpē
et ſimilitudie deꝰ cognoſcetur
ſeipō qꝛ immerſus toti aie ſup
plebit vicē ſimilitudis. ⁊ erit
quomet videmꝰ. ⁊ qd̄ videꝰ.
ut ſic vniatur deꝰ toti aie. ſic
iā lux oculo. mel fauo. ⁊ vinū
pani intīcto. vn̄. i. Coꝛ. xiij.
videmꝰ nūc p ſpeculū ⁊ i enig
mate. tūc aūt facie ad faciem.
Scdā dos ē dilectio id ē cari
tatis habitus ꝓ tunc in ſūma
ſui pfectiōe cōſiſtēs. maior et
minor ſm qꝛ in via q̄s meruit
hec caitas ſola ē de q̄. i. cor. xiij.
Caritas nūq̄ꝫ excidit. hec cari
tas āplexabitur infinitū bonū
ſine medio ip dibilit̄ q̄ i via p
media ⁊ inſecuā dū dilexit. de
q̄caritate āſel. li. ꝓſlo lō. capi.
xxiiij. ſic dic̄ excita nunc aīma
mea ⁊ erige totū itellectū tuū
⁊ cogita q̄ntū potes quale et
q̄ntū ſit illō bonū. Si ei ſingu
la bona delectabilia ſūt: cogi
ta mēte q̄ꝫ delcābile ſit illō bo
nū qd̄ cōtinet iocūditatē oīm
bonoꝝ ⁊ nō q̄lem in rebꝰ crea
tis ſumꝰ expti ſed tāto differē
tē. q̄ꝫ to differt creator a crea
tuā Si ei bō ē vita creata: q̄ꝫ
bō ē vita creatx Et capi. xxv.
Qui hoc bono fruetur. q̄d
illi erit. ⁊ q̄d illi nō erit. certe q̄c f
quid volet erit ⁊ q̄cquid nolet
nō erit. Ibi q̄ppe erūt bona cor
poris ⁊ aie qualia nec oculus

vidit nec auris audiuit· nec in
cor hoīs aſcenderūt· Cur ergo
ꝑ multa vagaris homūcio· q̄ren
do bona anime tue ⁊ corpis tui
Ama vnū bonū in quo ſūt ōnia
bō· ⁊ ſufficit· Si delectat pulch
tudo: fulgebūt iuſti ſic ſol· Si
velocitas aut fortitudo aut libtas
corporis cui nil obſiſtē poſſit erūt
ſimiles āgelis dei Quia ſeminat̄
corp9 aiale ⁊ ſurgꝫ corp9 ſpū
ale· ptātē vtiqꝫ non natuā· Si
longa ⁊ ſalubris vita· ibi ſana
eſt etnitas· ⁊ eterna ſanitas qꝛ
iuſti inppetuum viuēt· ⁊ ſalus
iuſtoꝝ a dn̄o Si ſatietas ſatia
bimꝰ cū apparuerit gloria dei Si
ebrietas: inebriabūtur ab vberta
te dom9 eius· Si melodia: ibi
āgeloꝝ chori concinnūt ſine fine
deo Si q̄libꝫ nō immūda ſꝫ mū
da voluptas torrēte voluptatis
ſue potabit eos deus Si ſapia
ipſa dei ſapia oſtendet ſeipſam
Si amicitia: diligent deū pluſ
q̄ ſeipōs· ⁊ inuicē tanq̄ ſeipōs·
⁊ deus illos plus q̄ illi ſeipſos·
Si concordia oībus illis erit vna
voluntas qꝛ nulla erit ibi niſi
dei voluntas· Si poteſtas·
omnipotentes erūt ſue volunta
tis· ut de9 ſue· nā ſicut poterit de
us qd̄ volet ꝑ ſeipm̄ Ita poterūt
illi qd̄ volunt ꝑ illū· Quia ſicut
illi nō aliud volēt q̄ qd̄ ille. Ita
ille nollet q̄cquid illi nollent·
Et quod ille volet: non poterit

nō eē Si honor ⁊ diuitie· deus
ſuos bonos ⁊ fideles ſup̄ bona
multa cōſtituet· ymo filij dei ⁊
dij vocabuntur· ⁊ erunt Et vbi
erit filius eius· ibi erunt et illi·
heredes quidem· dei cohere
des autē xp̄i Si vera ſecuritas:
certi ita erūt ut nulla ten9 iſta uel
potiꝰ illa bonū ſibi defuturū ſci
ant Interroga intima tua ſi cape
pnt tātū gaudiū ſuū de tāta bti
tudie ſua· ¶ Tercia dos aie eſt g
tencō ſeu ꝯphēſio· put opponi
tur inſecucōni vie Spes enī eſt
in via exſpectacō future btitudi
nis· Et ſpes q̄ differtur affligit
aiaꝫ de q̄· i· cor· ix· neſcitis q̄ hij
q̄ in ſtadio currūt· oēs q̄de cur
rūt· ſꝫ vn9 accipit brauiū Sic
currite ut ꝯphēdatis Sꝫ i pria
ſpes deſinet· ⁊ certitudo ⁊ ſecuri
tas de felicitate ꝑpetua dabitur
ꝑ dei imediatā eēntiaꝫ q̄ aie illa
betur de hac dote dicit Anſel· li·
de ſilitudinib9· Securitas oēs
alias ptes btitudinis cōfirmat
nec haberi pnt ꝑfecte ſine illa In
hac aūt vita nil ſecuꝝ exſtat to
talit̄· Sb eodē enī tp̄e paup ex
diuite· mortu9 ex viuo poteſt
exiſtē In futuro aūt bon9 q̄cq̄d
voluerit hēbit· ⁊ nihil ex eo ſe
amiſſuꝝ timebit hec ille Omnia
p̄dicta gaudia ⁊ ſingula vide
bit ſe habere beata anima ⁊ ex
iſtis quodaꝫd infinitū quodā
modo ſurget in ea gaudium

de q̄ Anſel· ibidē ſic di· Quid queſo maius gaudiū cogitari poſſit q̄ ex iſtis ɔpactū pretactis Gaudiū em̄ erit ei intꝰ ⁊ extra gaudiū ſurſū atq3 deorſū gaudiū circuīcir ⁊ vbiq3 gaudiū plenū hec de Anſel· vn̄ ibi de li· p ſol· capi· vltio oracōe ſic ɔcludit· deꝰ meꝰ ⁊ deꝰ meꝰ ſpes mea ⁊ gaudiū cordꝭ mei· dic aīe mee ſi hoc ē gaudiū de q̄ nob̄ dicis p filiū tuū· petite ⁊ accipietis ut gaudium vr̄m ſit plenū· Inueni nāq3 gaudium qd̄dā plenū et plꝰ q̄ plenū· Pleno q̄de corde· plena mēte· plēa aīa· plēo toto hoīe· nō ergo totū illd̄ gaudiū itrabit in gaudētes· ſ3 toti gaudētes intrˀbūt in gaudiū· vtiq3 tātū gaudebūt q̄tū amabūt· tn̄tū amabūt q̄tū ɔgnoſcēt· q̄tū te ɔgnoſcēt dn̄e tūc ⁊ q̄tū te amabūt? Certe nec oculꝰ vidit nec auris audiuit· nec in cor hoīs aſcēdit i hac vita· qn̄tum te cognoſcent ⁊ amabūt in alia vita Oro deꝰ cognoſcā te· amē te· ut gaudeā de te ⁊ ſi nō poſſum in hac vita ad plenū vl' pficiā indies vſq3 dū veniat illd̄ ad plenū· Dn̄e p filiū tuū iubes· ymo cōſulis petere ⁊ pmittis accipere ut gaudiū nr̄m ſit plenū· peto dn̄e qd̄ cōſulis p admirabilē conſiliariū nr̄m· Accipiā qd̄ pmittis per veritatē tuā ut gaudiū meum plenū ſit meditetur interim inde mēs mea· loq̄tur inde lingua mea· amet illd̄ cor meum· ſermocinetur os meū· eſuriat illd̄ aīa mea· ſitiat caro mea· deſideret tota ſbſtācia mea donec intrē in gaudiū dn̄i· Qui es trinus ⁊ vnus deus benedictus in ſecula Amen·

Explicit preceptoriū diuine legis fr̄is Johānis Nyder ſacre theologie profeſſoris eximij· ordinis predicatoꝝ· conuentualis Nurēbergenſis·

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

[illegible]

corp'. Diuis r. Enoū.

adeste ūē sequitas li